

Toespraak door Yvon van Houdt, lid van het dagelijkse bestuur CNV Vakcentrale Het gesproken woord geldt

Beste mensen/ Geachte aanwezigen,

Ik was nog maar net benoemd als lid van het Dagelijks Bestuur van de CNV vakcentrale, toen ik in oktober de voorzittershamer van de Sociale Alliantie overnam van Josine Westerbeek-Huitink, mijn voorgangster bij het CNV. Naar aanleiding van het verzoek om op deze bijeenkomst een inleiding te houden over de aanpak van armoede en de rol van de Sociale Alliantie hierin, dacht ik dan ook: dat is wat voor mij. Met een onbevagen blik heb ik de verrichtingen van de Sociale Alliantie en de betrokken organisaties kunnen observeren. Het lijkt mij goed om van deze gelegenheid gebruik te maken op terug te blikken op mijn eerste maanden als voorzitter.

1. De Sociale Alliantie, een eerste kennismaking.

Een betrokken groep mensen afkomstig uit een breed scala van belangenorganisaties. Opvallend vind ik dat er ook veel provinciale organisaties deelnemen aan de Sociale Alliantie. Zij vervullen een belangrijke schakelfunctie tussen het landelijke en lokale sociaal beleid.

Al deze organisaties hebben een gemeenschappelijk doel voor ogen; het bevorderen van participatie op het gebied van werk maar ook op sociaal gebied van de kwetsbare groepen in onze samenleving. Een ander speerpunt van de Sociale Alliantie in het kader van de armoedebestrijding is het bevorderen van een sociaal aanvaardbaar inkomen voor minima.

2. Afscheid Sjakuus

Eén van de eerste bijeenkomsten die ik bijwoonde, was de afscheidsbijeenkomst van Sjakuus, het landelijk platform voor armoedebestrijding.

Op deze toekomstgerichte slotmanifestatie hebben wij samen met veel lokale belangenorganisaties afscheid genomen maar tevens een nieuw begin gemaakt. Muzikaal omlijst was het een strijdbare bijeenkomst, waarbij wij gezamenlijk een motto hebben bepaald en bezongen, namelijk de *strijd gaat lokaal*.

3. De strijd gaat lokaal

Een passend motto, ook voor de Sociale Alliantie en waarom dan wel? Het is duidelijk dat steeds meer taken en bevoegdheden worden overgeheveld van centrale naar de lokale overheid. De Wet Werk en Bijstand is natuurlijk een goed voorbeeld. Maar inmiddels is ook de Wet Maatschappelijke Ondersteuning onderweg. Door middel van deze wet worden voorzieningen die nu nog in de AWBZ geregeld zijn, zoals de enkelvoudige huishoudelijke hulp (schoonmaak), overgeheveld naar de WMO. Dit heeft tot gevolg dat gemeenten grote zeggenschap krijgen over de budgetten en de voorwaarden waarop de thuiszorgvoorziening wordt verstrekt. De beïnvloeding van beleid moet dan ook steeds meer op lokaal niveau plaatsvinden.

4. De cliëntenparticipatie

De Sociale Alliantie is zich hiervan bewust en zet zich in voor een sociaal en rechtvaardig lokaal beleid. Om dit te kunnen bereiken, is ondersteuning van cliëntenraden noodzakelijk. Zeker met betrekking tot de totstandkoming van lokaal beleid voor de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning liggen er nog kansen. De gemeenten zijn immers verplicht om samen met belanghebbenden een plan van aanpak te maken voor lokaal beleid op het gebied van de zorgvoorzieningen. Cliëntenraden pak die kans aan, laat je adviseren. Ik wijs in dit verband ook op Stichting Cliëntenperspectief. Clip heeft zich gespecialiseerd in het ondersteunen van cliëntenraden en geeft scholing en training op specifieke thema's zoals de Wet Werk en Bijstand en de WMO en lokaal gezondheidsbeleid.

5. Collectieve zorgverzekering voor minima

Per 1 januari 2006 voert de landelijke overheid een nieuw zorgstelsel in. Deze plaatst mensen met de laagste inkomens voor een aantal extra moeilijkheden. Onder de minima zijn veel kwetsbare en moeilijk bereikbare groepen. Het is de vraag of men op tijd op de hoogte is van alle veranderingen die komen en of men tijdig reageert op een aanbieding van een verzekeraar. De zorgverzekering valt duurder uit en het is de vraag of men voldoende op de hoogte is van de mogelijkheid om een zorgtoeslag aan te

vragen. En als de zorgtoeslag is ontvangen, hebben mensen met lage inkomens dan voldoende financiële ruimte om het door de belastingdienst uitgekeerde bedrag te reserveren voor het betalen van de premie van de basisverzekering. Het probleem van onverzekerd zijn op de loer.

Als gemeenten een collectieve basis- en aanvullende verzekering zouden afsluiten ten behoeve van hun bijstandgerechtigden zou een deel van de problemen worden voorkomen. Bovendien kunnen mensen met een kleine portemonnaie zo optimaal profiteren van de voordelen die een collectieve verzekering biedt. Voor gemeenten biedt een collectieve verzekering ook tal van voordelen: o.a. minder risico op betalingsachterstanden en onverzekerd zijn, het voordeel van één polis.

De Sociale Alliantie maakt zich hier samen met Clip sterk voor. Onlangs is een brochure verschenen Zorgverzekeringen en Gemeentelijk Minimabeleid, een uitgave van Clip in samenwerking met de Sociale Alliantie. Deze brochure is op grote schaal verspreid om cliëntenraden en gemeenteraden goede informatie over de voordelen van een collectieve verzekering in handen te geven. Inmiddels is duidelijk dat gemeenten ook daadwerkelijk regelingen gaan afsluiten voor de minima in hun gemeenten.

6. Gesprek met de staatssecretaris Van Hoof

Als laatste wil ik nog ingaan op het gesprek met staatssecretaris Van Hoof zoals een delegatie van de Sociale Alliantie dat op 25 november jl. heeft gehad. Er werd o.a. gesproken over de participatiemogelijkheden van mensen die moeilijk toegang hebben tot de arbeidsmarkt, over de invoering van het nieuwe zorgstelsel, over de Wet Werk en Bijstand. Dit zijn alledrie onderwerpen die lokaal beleid raken. Met betrekking tot participatiebanen wil ik hier nog een toelichting geven op het voorstel dat wij hebben gedaan en de reactie van Van Hoof op dit voorstel.

6A. Participatiemogelijkheden voor mensen die ver af staan van de arbeidsmarkt.

De Sociale Alliantie heeft aandacht gevraagd voor kwetsbare groepen (minima) die niet aan de slag komen op de reguliere arbeidsmarkt. Omdat ook deze groepen recht hebben op deelname aan het werkzame leven dienen er reële kansen te worden gecreëerd. Wij hebben twee opties genoemd:

1. tijdelijke opstapbanen voor mensen die kans zien door te stromen naar de reguliere markt en 2. de mogelijkheid van blijvende banen met behoud van uitkering voor mensen die geen kans zien door te stromen naar de reguliere markt.

6B. Het antwoord van de staatssecretaris was als volgt

De staatssecretaris heeft inmiddels gereageerd op het voorstel met een brief aan de Tweede Kamer. Gedurende twee jaar krijgt men de mogelijkheid om met behoud van uitkering te gaan werken in een participatiebaan. Ook hierbij krijgt de gemeente de volledige zeggenschap over de invulling van het werk. Ons idee was breder: niet tijdelijk en mét de mogelijkheid om méér te verdienen dan de uitkering. De uitwerking van de staatssecretaris is dus teleurstellend.

7. Tot slot

Deze terugblik op de afgelopen vier maanden brengt mij bij de volgende conclusie: de rol die gemeenten krijgen toebedeeld bij het bepalen van beleid en vanzelfsprekend dan ook bij de uitvoering wordt steeds groter. De aanpak van armoede verplaatst zich naar het lokale niveau. Een goede cliëntenparticipatie is van groot belang. Ik wil cliëntenraadsleden op het hart drukken: zorg dat je goed geïnformeerd bent, wees je bewust van je eigen rol en weet dat het mogelijk is om gemeentebestuur te beïnvloeden.